

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR KYRKVAKTMÄSTARE
2006**

Grunder för fristående examen

**YRKESEXAMEN FÖR KYRKVAKTMÄSTARE
2006**

© Utbildningsstyrelsen 2006

Edita Prima Oy

Helsingfors 2006

ISBN 952-13-2727-8 (häft.)

ISBN 952-13-2728-6 (pdf)

DNR **43/011/2005**

FÖRESKRIFT **Iakttas som förpliktande**

DATUM **09.12.2005**

Giltighetstid
fr.o.m. 1.1.2006 tillsvidare

De stadganden på vilka befogenheten att
utfärda föreskriften bygger
L 631/1998 13 § 2 mom
F 812/1998 1 § 1 mom

Upphäver Föreskrift Nr 38/011/2000
Ändrar Föreskrift Nr

GRUNDERNA FÖR YRKESEXAMEN FÖR KYRKVAKTMÄSTARE

Utbildningsstyrelsen har fastställt grunderna för yrkesexamen för kyrkvaktmästare. Examensgrunderna skall iakttas fr.o.m. 1.1.2006 tillsvidare.

Utbildningsanordnare som ordnar utbildning som förbereder för examen eller för del därav skall göra upp och godkänna en läroplan för utbildningen med beaktande av vad som bestämts i dessa grunder. Som en del av den förberedande utbildningen skall ordnas prov som utvisar yrkesskickligheten.

Examenskommissionen, examensarrangören och utbildningsanordnaren kan inte lämna grunderna för examen obeaktade eller avvika från dem.

Om de uppgifter som skall antecknas på betygen och om betygsmodellerna samt om grunderna för uppgörandet av de personliga studieprogrammen bestäms separat.

Generaldirektör

KIRSI LINDROOS
Kirsi Lindroos

Överinspektör

PERTTI PITKÄNEN
Pertti Pitkänen

Opetushallitus

Hakaniemenkatu 2, PL 380, 00531 HELSINKI, Puhelin (09) 774 775, faksi (09) 7747 7865, etunimi.suknemi@oph.fi

Utbildningsstyrelsen

Hagnäsgratan 2, PB 380, 00531 HELSINGFORS, Telefon (09) 774 775, fax (09) 7747 7865, fornamn.efternamn@oph.fi

INNEHÅLL

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM..... 7

- 1 § Fristående examina 7
- 2 § Förberedande utbildning för fristående examina..... 7
- 3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna 7

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR KYRKVAKTMÄSTARE 8

1 § Delarna i examen

Kapitel 3

YRKESSKICKLIGHET SOM KRÄVS I YRKESEXAMEN FÖR KYRKVAKTMÄSTARE SAMT GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN..... 9

A. Obligatoriska delar i examen

- 1 § Gudstjänster och andra kyrkliga sammankomster 9
 - a) Kraven på yrkesskicklighet..... 9
 - b) Mål och kriterier för bedömningen 9
 - c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet 12
- 2 § Begravningsverksamhet och vård av grönområden..... 12
 - a) Kraven på yrkesskicklighet..... 12
 - b) Mål och kriterier för bedömningen 12
 - c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet 14
- 3 § Underhåll av fastigheter 14
 - a) Kraven på yrkesskicklighet..... 14
 - b) Mål och kriterier för bedömningen 14
 - c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet 16

B. Valfria delar i examen

- 4 § Förmansuppgifter..... 17
 - a) Kraven på yrkesskicklighet..... 17
 - b) Mål och kriterier för bedömningen 17
 - c) Sätten att påvisa yrkesskicklighet..... 19

5 §	Matservice	19
a)	Kraven på yrkesskicklighet	19
b)	Mål och kriterier för bedömningen	19
c)	Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	21

C. Frivillig examensdel

6 §	Företagsamhet.....	21
a)	Kraven på yrkesskicklighet	21
b)	Mål och kriterier för bedömningen	21
c)	Sätten att påvisa yrkesskicklighet.....	23

Bilaga BESKRIVNING AV BRANSCHEN OCH DESS VÄRDEGRUND

Kapitel 1

SYFTET MED FRISTÅENDE EXAMINA OCH MÅLEN FÖR DEM

1 § Fristående examina

De fristående examina är inte beroende av det sätt på vilket man förvärvat sin yrkesskicklighet. Det kunnande som examinanderna har skaffat sig genom utbildning, i arbetslivet eller genom sina intressen behandlas som en helhet, så att detta kunnande kan användas när den erfordrade yrkesskickligheten skall påvisas vid de fristående yrkesproven.

De fristående examina är modulära till sin struktur. De utgörs av uppgiftshelheter, som baserar sig på arbetslivet och dess utvecklingsbehov, och som präglas av det som förenar verksamheten med den teoretiska grunden, av mångsidig yrkesskicklighet och av att arbetsprocessen integreras med resultaten av densamma. Varje del av en examen utgör ett delområde av yrkeskompetensen, som kan lyftas ut ur den naturliga arbetsprocessen och bilda en självständig helhet som kan bedömas. De fristående yrkesproven arrangeras och avläggs flexibelt för en examensdel i sänder. Examinandernas mål kan också vara att endast avlägga en eller flera delar av en examen, inte hela examen.

Grunden för beskrivningen av kraven på yrkesskicklighet är den kvalifikationsbestämning som anses vara lämpligast för yrkesområdet. Beskrivningen koncentreras på kraven för branschens centrala funktioner, behärskning av verksamhetsprocessen och omfattande yrkespraxis. I kraven ingår också de för arbetslivet nödvändiga språkkunskaperna och sociala färdigheterna.

2 § Förberedande utbildning för fristående examina

Systemet med fristående examina ställer inte examinanderna inför förhandsvillkor i fråga om utbildning. Emellertid avläggs dessa examina i allmänhet i samband med något slag av förberedande utbildning.

Den som anordnar förberedande utbildning skall fastställa läroplanen för utbildningen enligt examensgrunderna. Utbildningen och de fristående yrkesprov som ingår i den skall läggas upp enligt examensdelarna. Det åligger utbildningsanordnaren att arrangera de fristående yrkesproven som en del av den förberedande utbildningen. Till de studerandes skyldigheter hör att delta i dessa prov i samband med studierna.

De gemensamma studier som ingår i en grundexamen som avläggs som grundläggande yrkesutbildning är inte obligatoriska i en utbildning som förbereder för en grundexamen som avläggs som en fristående examen. Målen för dessa studier beaktas dock i tillämpliga delar i läroplanen och i arrangemangen för undervisningen.

3 § De allmänna grunderna för sättet att påvisa yrkesskicklighet och för bedömning av examensprestationerna

Bedömningen av de fristående yrkesproven förutsätter metodisk insamling av material, beslutsfattande och dokumentering angående examinandernas yrkesmässiga och arbetsrelaterade färdigheter, som jämförs med de i examensgrunderna fastställda kraven på yrkesskicklighet och med bedömningskriterierna. Tyngdpunkten vid bedömningen ligger

på det praktiska arbetet och arbetsmetoderna. Färdigheterna eller kunnandet bedöms i allmänhet direkt enligt motsvarande arbete.

Miljön för de fristående yrkesproven skall vara så realistisk och naturlig som möjligt. Vid bedömningen tillämpas mångsidigt olika kvalitativa bedömningsmetoder såsom iakttagelser, intervjuer, frågor och tidigare dokumenterade yrkesprov samt självvärdering och gruppbedömning. De fristående yrkesproven läggs upp enligt examensdelarna så att man vid proven kan bedöma om examinanden uppfyller de centrala kraven på behärskande av yrket.

Målen för bedömningen anger de kompetensområden som ägnas speciell uppmärksamhet vid bedömningen. Målen hänför sig till de centrala färdigheterna och till behärskning av den teori som ligger till grund för arbetet samt till behärskning av arbetsmetoder, arbetsutrustning, material och arbetsprocesser. Såväl målen för bedömningen som bedömningskriterierna härleds ur kraven på yrkesskicklighet för motsvarande examensdel. Kriterierna för bedömningen baserar sig på målen för bedömningen och de anger och preciserar prestationer på olika nivåer. Bedömningskriterierna utgör trösklar med vilkas hjälp det är möjligt att differentiera kompetensnivån.

Kapitel 2

UPPBYGGNADEN AV YRKESEXAMEN FÖR KYRKVAKTMÄSTARE

1 § Examensdelarna

Yrkesexamen för kyrkvaktmästare består av tre obligatoriska examensdelar och en valfri examensdel. Av de valfria delarna skall examinanden välja minst en. Examen är komplett när alla fyra delarna avlagts med godkänt resultat. Därtill kan examen kompletteras med en frivillig examensdel.

De obligatoriska delarna i examen är:

1. Gudstjänster och andra kyrkliga sammankomster
2. Begravningsverksamhet och grönområden
3. Underhåll av fastigheter

De valfria delarna i examen är:

4. Förmansuppgifter
5. Matservice

Den frivilliga delen i examen är:

6. Företagsamhet

Kapitel 3

YRKESKICKLIGHET SOM KRÄVS I YRKESEXAMEN FÖR KYRKVAKTMÄSTARE OCH GRUNDERNA FÖR BEDÖMNINGEN

A. OBLIGATORISKA DELAR I EXAMEN

1 § Gudstjänster och andra kyrkliga sammankomster

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Kyrkvaktmästaren skall känna till gudstjänsternas och de andra kyrkliga sammankomsternas innehåll och struktur samt förstå det centrala innehållet i den kristna tron och etiken som kyrkans värdegrund och utgångspunkt för verksamheten.</p>	<p>Gudstjänster Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• deltar aktivt i den gemensamma planeringen och genomförandet av gudstjänsten• kan göra förberedelser och efterarbete i anslutning till olika typer av gudstjänster• kan bistå vid gudstjänster• arbetar ändamålsenligt och naturligt i gudstjänstlokalen• kan vägleda dem som deltar i gudstjänsten• kan motivera sin verksamhet utifrån kyrkans värdegrund. <p>Kyrkliga förrättningar Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• kan agera i centrala kyrkliga förrättningar inom sin kyrka• kan göra förberedelser och efterarbete i anslutning till olika typer av gudstjänster• kan bistå förrättarna• kan vägleda dem som deltar i förrättningen. <p>Församlingens sammankomster Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• kan göra de förberedelser och det efterarbete som sammankomsten kräver• kan arrangera en enkel servering• kan bistå och vägleda dem som deltar i sammankomsten• uppvisar tillräckligt hygieniskt kunnande vid arbete med livsmedel.

<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna ta hänsyn till den kyrkliga symboliken i anslutning till kyrkoåret och olika sammankomster.</p>	<p>Symbolik Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • visar genom sitt arbete att han förstår att kyrkorummet gestaltar innehållet i gudstjänsten • visar genom sitt arbete att han uppfattar de kyrkliga symbolerna som förmedlare av det kristna budskapet och den kristna traditionen • kan välja blommor, stearinljus, färger, föremål och textilier.
<p>Kyrkvaktmästaren skall behärska den AV-utrustning som i allmänhet används i kyrkobyggnader.</p>	<p>AV-utrustning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kontrollerar i förväg att AV-utrustningen fungerar • kan koppla AV-anläggningar • kan instruera dem som använder AV-utrustningen.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna använda klockringningsanordningarna.</p>	<p>Klockringning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar både manuell och elektrisk klockringning enligt sin kyrkas och församlings traditioner.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna arbeta professionellt i arbetsgemenskapen och som en person som betjänar församlingen.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall kunna bemöta församlingsmedlemmar med respekt för deras andliga värderingar.</p>	<p>Interaktionsförmåga Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan möta, betjäna och vägleda församlingsmedlemmarna i deras olika levnadsskeden med beaktande av tystnadsplikten • kan arbeta i grupper och arbetsgemenskaper • har den muntliga och skriftliga kommunikationsförmåga som krävs i arbetsuppgifterna • kan agera enligt anvisningar i problem-situationer eller självständigt vid behov • arbetar enligt god sed och hygieniskt samt kan klä sig såsom arbetsuppgifterna förutsätter.

<p>Kyrkvaktmästaren skall känna till de viktigaste stadgandena om kundsäkerhet och veta hur han skall agera i nödsituationer och vid olycksfall.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall svara för den allmänna ordningen.</p>	<p>Kundsäkerhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan ge första hjälpen enligt FRK:s Fhj-nivå • kan övervaka ordningen vid församlingens sammankomster och vid behov göra upp kyrkvaktmästarens verksamhetsplan för övervakning av ordningen • behärskar första släckningen.
<p>Kyrkvaktmästaren skall känna till de stadganden och föreskrifter som berör hans arbetsuppgifter.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall arbeta enligt församlingens föreskrifter och anvisningar.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall känna till det centrala innehållet i tjänste- och arbetskollektivavtalen samt arbetarskyddslagen.</p>	<p>Avtal och regler Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbetar ansvarsfullt och serviceinriktat med hänsyn till församlingens traditioner • följer allmänna stadganden och föreskrifter samt regler och avtal som gäller arbetsgemenskapens verksamhet • arbetar målinriktat och beaktar möjligheter till samarbete i sin verksamhetsmiljö • arbetar i enlighet med budgeten och sina befogenheter samt beaktar etiskt hållbara grunder vid anskaffningar.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna bedöma sitt arbete och utveckla sin yrkeskunskap.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall kunna fungera som handledare för tillfälligt anställda och studerande inom det egna yrkesområdet och kunna bedöma deras yrkesskicklighet.</p>	<p>Handledning och förmåga att bedöma Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra en motiverad bedömning av sitt arbete vid gudstjänster och kyrkliga sammanträden • kan analysera sina egna och arbetsgemenskapens arbetssätt samt grunderna för det egna arbetet • tar hand om sina egna resurser och sin arbetsmotivation • är redo att emot respons • är redo att utveckla sitt eget arbete • kan introducera nya arbetstagare och studerande i deras uppgifter enligt examensdel • kan leda arbetet • kan göra en motiverad bedömning av yrkesskickligheten och ge konstruktiv kritik.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

I denna examensdel bedöms kyrkvaktmästarens yrkesskicklighet alltid på basis av praktiskt arbete. Det fristående yrkesprovet kompletteras vid behov med muntliga motiveringar, skriftligt material och demonstrationer.

Det fristående yrkesprovet består av kyrkvaktmästarens uppgifter i församlingen. Härvid innehar gudstjänster och andra sammanträden vid församlingen en central roll. Det fristående yrkesprov som krävs för en examensdel kan avläggas i flera delar eller på flera ställen, det viktiga är att yrkesskickligheten kan påvisas i den omfattning som grunderna för examen förutsätter.

2 § Begravningsverksamhet och vård av grönområden

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Kyrkvaktmästaren skall självständigt kunna utföra uppgifter i anslutning till begravningar och arbeta enligt föreskrifterna för begravningsverksamheten.</p>	<p>Begravning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• kan utföra kyrkvaktmästaruppgifter vid jordfästningar• kan betjäna anhöriga vid överlåtelsen av en grav och i ärenden som berör gravregistret• känner till grunderna för begravningsverksamhetens elektroniska datasystem• finner och fastställer gravplatsen självständigt• behärskar självständigt jordfästningen• tar hänsyn till begravningsplatsens särskilda karaktär i sin klädsel och i sitt uppträdande.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna välja växter som lämpar sig för begravningsplatsen samt kunna plantera och sköta dem. Därtill skall han kunna använda växtskyddsmetoder.</p>	<p>Växter och grönområden på begravningsplatsen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• kan hålla jorden bördig och påverka växtunderlagets egenskaper• kan hantera bekämpningsmedel med iakttagande av säkerhetsföreskrifterna• kan utföra sedvanliga uppgifter i anslutning till anläggning och underhåll av grönområden• tar hänsyn till begravningsplatsens särskilda karaktär.

<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna använda de maskiner och arbetsredskap som används vid begravningar och skötseln av begravningsplatsens grönområden.</p>	<p>Maskiner och apparater Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • vet hur de maskiner och apparater som används vid begravningar fungerar • kan använda maskiner som används vid skötseln av grönområden i enlighet med anvisningarna för arbets säkerhet kan serva och göra små reparationer av de maskiner och redskap som behövs i arbetet.
<p>Kyrkvaktmästaren skall i sitt arbete följa principerna för en hållbar utveckling.</p>	<p>Miljövård Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till församlingens anvisningar för miljövård och följer dem i sitt arbete • kan sortera och återvinna • identifierar problemavfall och hanterar det på rätt sätt • kan grunda olika slags komposter och sköta dem.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna sköta grönområdena målinriktat och samarbetsvilligt.</p>	<p>Planmässighet och samarbete Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan planera sitt arbete enligt årstid • uppvisar samarbetsförmåga i arbetet.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna bedöma sitt eget arbete och utveckla sin yrkesskicklighet.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall kunna fungera som handledare för tillfälligt anställda och studerande inom det egna yrkesområdet och kunna bedöma deras yrkesskicklighet.</p>	<p>Handledning och förmåga att bedöma Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma sina egna och arbetsgemenskapens arbets sätt både i begravningsverksamheten och i skötseln av grönområdena • bedöma arbetstiden och de övriga resurserna i sitt arbete • är redo att ta emot kritik • är redo att utveckla sitt arbete • kan instruera nya arbetstagare eller studerande enligt examensdel • kan leda arbetet • kan göra en motiverad bedömning av yrkesskickligheten och ge konstruktiv kritik.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

I denna examensdel bedöms kyrkvaktmästarens yrkesskicklighet alltid på basis av praktiskt arbete. Det fristående yrkesprovet kompletteras vid behov med muntliga motiveringar, skriftligt material och demonstrationer.

Det fristående yrkesprovet består av uppgifter inom begravningsverksamheten och skötseln av grönområden. Det fristående yrkesprov som krävs för en examensdel kan avläggas i flera delar eller på flera ställen, det viktiga är att yrkesskickligheten kan påvisas i den omfattning som grunderna för examen förutsätter.

Avläggande av grund-, yrkes- eller specialyrkesexamen i anslutning till trädgårdsekonomi beaktas i tillämpbara delar vid den personliga anpassningen av denna examensdel.

3 § Underhåll av fastigheter

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Kyrkvaktmästaren skall behärska den grundläggande skötseln av församlingens fastigheter och arbetsmetoderna samt grundläggande frågor och krav i anslutning till avtal om fastighetsunderhåll.</p>	<p>Fastighetsskötsel Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• känner till innehållet i avtalen om underhåll av fastigheter• kan ta hand om övervakningen av den fasta egendom som han svarar för samt av underhållet och förvaringen av den lösa egendomen• kan tolka tekniska ritningar• kan kontrollera att alarm-, larm- och säkerhetssystemen fungerar och utför regelbundna testningar• kan använda VVSEA-apparater och hålla dem i skick• kan bedöma behovet av experthjälp.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna ansvara för underhålls- och grundstädningen samt känna till principerna för vård och förvaring av textilier och föremål. Han skall känna till principerna för hur man dimensionerar städarbetsmängden.</p>	<p>Renhållning Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• behärskar rengöring och vård av ytor, föremål och textilier samt vet hur de skall förvaras• känner till och identifierar de vanligaste yt- och textilmaterialen samt metallerna• kan välja ändamålsenliga metoder, medel och redskap• arbetar ergonomiskt, hygieniskt och ekonomiskt• vet hur rengöringsmedel och –apparater används tryggt• känner till städplanen för lokalerna och

	<p>kan använda den i arbetet</p> <ul style="list-style-type: none"> • förstår de kyrkliga och historiska föremålens särskilda karaktär • känner till kyrkostyrelsens eller ortodoxa kyrkostyrelsens och Museiverkets rekommendationer • kan bedöma behovet av experthjälp.
<p>Kyrkvaktmästaren skall behärska de miljövårds- och underhållsuppgifter som hänför sig till olika årstider.</p>	<p>Fastighetens närmiljö Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • skottar snö och förebygger halka • klipper och sköter professionellt om gräsmattor och planteringar • kan använda och vårda maskiner och redskap som används vid skötseln av grönområden.
<p>Kyrkvaktmästaren skall följa principerna för en hållbar utveckling i sitt arbete.</p>	<p>Miljövård Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan sortera och återanvända • beaktar principerna för en hållbar utveckling i sina val • identifierar problemavfall och hanterar det på rätt sätt.
<p>Kyrkvaktmästaren skall behärska föreskrifterna i anslutning till fastigheters säkerhet.</p>	<p>Säkerhet Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • känner till räddningsplanen för sin fastighet och kan agera enligt den • följer givna anvisningar • kan hantera överraskande problem- och nödsituationer • känner till bestämmelserna om heta arbeten.
<p>Kyrkvaktmästaren skall förstå grundprinciperna för planeringen av verksamheten och ekonomin.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall arbeta planmässigt och målinriktat.</p>	<p>Planmässighet och samarbete Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra upp planer och sätta upp konkreta mål för sitt arbete • kan utvärdera nya arbetsmetoder och apparater för utvecklingen av det egna arbetet • följer upp och rapporterar om kostnaderna för användningen av fastigheten till sin förman • kan göra motiverade anskaffningsförslag • är flexibel och samarbetsvillig

	<ul style="list-style-type: none"> • kan handleda dem som använder lokalerna • behärskar grunderna för lokalernas bokningsprogram • behärskar principerna för kundservice och handlar enligt dem.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna planera och bedöma sitt eget arbete och utveckla sin yrkesskicklighet.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall kunna fungera som handledare för tillfälligt anställda och studerande inom det egna yrkesområdet och kunna bedöma deras yrkesskicklighet.</p>	<p>Handledning och förmåga att bedöma Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma sina egna och arbetsgemenskapens arbetsätt i anslutning till fastighetsunderhåll • kan dimensionera sitt arbete • kan kartlägga risker i det egna arbetet • är redo att ta emot kritik • är redo att utveckla sitt arbete • kan instruera nya arbetstagare och studerande enligt examensdel • kan leda arbetet • kan göra en motiverad bedömning av yrkesskickligheten och ge konstruktiv kritik

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

I denna examensdel bedöms kyrkvaktmästarens yrkesskicklighet alltid på basis av praktiskt arbete. Det fristående yrkesprovet kompletteras vid behov med muntliga motiveringar, skriftligt material och demonstrationer.

Det fristående yrkesprovet består av vård- och underhållsuppgifter i anslutning till byggnader och miljö samt luftkonditionerings-, uppvärmnings- vatten- och avloppssystem. Det fristående yrkesprov som krävs för en examensdel kan avläggas i flera delar eller på flera ställen, det viktiga är att yrkesskickligheten kan påvisas i den omfattning som grunderna för examen förutsätter.

Avlagd grund-, yrkes- eller specialyrkesexamen i anslutning till fastighetsunderhåll eller byggnadsverksamhet beaktas i tillämpliga delar vid den personliga anpassningen av denna examensdel.

B. VALFRIA DELAR I EXAMEN

4 § Förmansuppgifter

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna planera och organisera verksamheten inom sitt eget yrkesområde samt bestämma den personalstorlek och det kunnande som behövs.</p>	<p>Personalplanering Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• kan planera personalens storlek och kvalitet med tanke på verksamheten och målen och komma med förslag som gäller personalen• kan göra upp en kompetenskartläggning• kan bedöma personalens kompetens.
<p>Kyrkvaktmästaren skall behärska anställningssituationer samt följa branschens bestämmelser och föreskrifterna i sin kyrkas tjänste- och kollektivavtal.</p>	<p>Anställningsförhållanden Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• kan beskriva förmansarbetet i olika skeden av anställningsförhållandet• kan definiera den yrkesskicklighet som arbetet kräver• deltar i anställningen av personal enligt sina uppgifter• behärskar anställningsförhållandets villkor i anslutning till det dagliga förmansarbetet, såsom bestämmelser om arbetstid och fritid samt ersättningar.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna introducera samt instruera och handleda personalen.</p>	<p>Instruktion av personalen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• kan göra upp en introduktionsplan och instruera arbetstagare enligt den• kan göra upp beskrivningar för de olika arbetsuppgifterna och övervaka deras användbarhet• kan säkra tillgången till den information som behövs i arbetet• hjälpa en ny arbetstagare att anpassa sig till arbetsgemenskapen• kan instruera och handleda personalen.

<p>Kyrkvaktmästaren skall ha praktisk ledarkompetens.</p>	<p>Förmansarbete och ledarskap Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beskriva sitt eget arbetsområde som en del av hela organisationens grundläggande uppgift och ta ansvar som förman • kan göra upp turlistor och planera vikarie- och reservsystem • känner till sitt ansvar och sköter om arbetarskyddet • uppmuntrar och stödjer personalen, ger och tar emot respons • leder överläggningar och möten mål-inriktat • kan förhandla och finna olika lösningsmodeller • informerar personalen i ärenden som gäller personalen och arbetsgemenskapen.
<p>Kyrkvaktmästaren skall delta i utvecklingen av personalen.</p>	<p>Utveckling av personalen Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma personalens arbete och yrkesskicklighet • kan föra utvecklingsdiskussioner • kan göra upp en utvecklingsplan för personalen • handleder personalen i att upprätthålla arbetsförmågan och arbetshälsan.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna identifiera sina starka sidor och sina utvecklingsbehov som förman och uppvisa beredskap att utveckla sig själv.</p>	<p>Självutveckling Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • utvärderar och utvecklar sitt sätt att leda • identifierar sina utvecklingsmål på basis av den respons han erhållit i förmansuppgifterna • tar hand om sina egna resurser och sin arbetsmotivation.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Yrkesskickligheten i förmansarbetet bedöms i verkliga arbetsmiljöer i anslutning till normala förmansuppgifter. Som hjälp vid bedömningen kan olika projektarbeten, rapporter eller andra skriftliga framställningar samt muntliga samtal användas.

Ifall examinanden inte arbetar i förmansställning kan den huvudsakliga vikten vid bedömningen läggas på ett bedömningsmaterial bestående av muntliga och skriftliga framställningar. Det praktiska förmansarbetet kan då bedömas exempelvis i anslutning till ledandet av ett visstidsprojekt.

Examinandens självvärdering kan utnyttjas för att precisera bedömningen av yrkesskickligheten. Det fristående yrkesprov som krävs för en examensdel kan avläggas i flera delar eller på flera ställen, det viktiga är yrkesskickligheten kan påvisas i den omfattning som grunderna för examen förutsätter. Minst en av dem som bedömer det fristående yrkesprovet skall ha erfarenhet av förmansarbete eller annan specialkunskap i anslutning till förmansarbete.

Specialyrkesexamen i ledarskap eller någon annan examensdel i yrkes- eller specialyrkesexamen som berör förmansarbete ersätter denna examensdel i tillämpliga delar.

5 § Matservice

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
Kyrkvaktmästaren skall behärska planeringen av evenemang med kaffe- och mat samt tillredningen och serveringen av mat.	Kaffe- och matservering Examinanden <ul style="list-style-type: none">• kan tillreda kaffe- och måltidshelheter• kan göra serveringslokalerna trivsamma• kan bedöma åtgången av ingredienser• kan göra anskaffningar• kan bedöma den arbetstid och det antal arbetstagare som krävs• kan använda köksmaskiner• behärskar serveringen i enlighet med sina arbetsuppgifter.
Kyrkvaktmästaren känner till finländska seder och bruk, förstår dem som en del av den kristna traditionen och kan tillämpa dem vid anordnandet av matservice.	Seder och bruk Examinanden <ul style="list-style-type: none">• tar hänsyn till särdragen hos sammankomsterna• tar hänsyn till kyrkoåret vid anordnandet av matservice.

<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna beakta huvudprinciperna för näringsrekommendationer samt de vanligaste specialdieter.</p>	<p>Livsmedelsrekommendationer och specialdieter Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan tillreda mat enligt näringsrekommendationerna • kan välja ingredienser för specialdieter • kan beakta specialdieter vid planeringen av matservice.
<p>Kyrkvaktmästaren kan göra upp en plan för egenkontroll för matserviceverksamheten.</p> <p>Kyrkvaktmästaren behärskar hygieniska arbetsprinciper.</p>	<p>Hygien Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • behärskar principerna för uppgörande av en plan för egenkontroll • kan hålla köket, gästlokalerna, maskinerna och apparaterna samt avfallsutrymmena rena • kan sortera och återanvända köksavfall • kan klä sig ändamålsenligt.
<p>Kyrkvaktmästaren skall behärska principerna för kundservice.</p>	<p>Kundservice Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan beakta olika behov hos kunderna • arbetar enligt de verksamhetsprinciper som ansluter till församlingens köksverksamhet.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna utvärdera och utveckla sin yrkesskicklighet.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall kunna handleda nya anställda och studerande inom sitt yrkesområde samt bedöma deras yrkesskicklighet.</p>	<p>Handledning och förmåga att bedöma Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bedöma sina egna och arbetsgemenskapens arbetssätt i anslutning till anordnande av matservice • kan dimensionera sitt arbete med beaktande av arbetstid och andra resurser • är redo att ta emot kritik • är redo att utveckla sitt arbete • kan instruera nya arbetstagare eller studerande enligt examensdel • kan leda arbetet • kan göra en motiverad bedömning av yrkesskickligheten och ge konstruktiv kritik.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

I denna examensdel bedöms kyrkvaktmästarens yrkesskicklighet alltid på basis av praktiskt arbete. Det fristående yrkesprovet kompletteras vid behov med muntliga motiveringar, skriftligt material och demonstrationer.

Det fristående yrkesprovet består av uppgifter i anslutning till planering av sammankomster med kaffe och mat samt tillredning och servering av mat. Det fristående yrkesprov som krävs för en examensdel kan avläggas i flera delar eller på flera ställen, det viktiga är att yrkesskickligheten kan påvisas i den omfattning som grunderna för examen förutsätter.

Avlagd grund-, yrkes- eller specialyrkesexamen i anslutning till inkvarterings- och kosthållsbranschen beaktas i tillämpliga delar vid den personliga anpassningen av denna examensdel.

C. FRIVILLIG EXAMENSDEL

6 § Företagsamhet

a) Kraven på yrkesskicklighet	b) Mål och kriterier för bedömningen
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna bedöma sina egna personliga förutsättningar och färdigheter för att arbeta som företagare samt kunna planera sina utvecklingsbehov.</p> <p>Kyrkvaktmästaren skall känna till yrkets etiska principer och dess värdegrund samt de bestämmelser som gäller yrket.</p>	<p>Bedömning av det egna kunnandet och den egna utvecklingen</p> <p>Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none">• kan realistiskt bedöma sin yrkesskicklighet och sitt kunnande• kan göra upp en utvecklingsplan för sig själv• kan skapa ett nätverk av centrala intressenter som stödjer honom själv och företaget• kan anpassa de principer som kännetecknar kyrkvaktmästarens etiska värdegrund till affärsidén och det egna arbetet som företagare• känner till lagstiftningen och föreskrifterna som reglerar begravningsverksamheten och kyrkvaktmästarens övriga arbete• kan utnyttja experttjänster i frågor som gäller affärsverksamheten och planeringen av den.

<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna skapa en affärsidé, motivera dess utgångspunkter, kritiskt granska den samt skapa visioner för framtiden.</p>	<p>Skapandet av en affärsidé Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan skapa en affärsidé och definiera företagets verksamhetsidé samt uttrycka den skriftligt • kan motivera sin affärsidé i relation till utvecklingen av konkurrens- och marknadssituationen samt till ekonomiska miljöfaktorer inom branschen • kan analysera sin affärsidé i relation till andra aktörer inom branschen • kan bedöma affärsidéns lönsamhet • kan definiera kundgrupper och deras behov • kan bedöma produkternas och tjänsternas kvalitet och konkurrenskraft • kan välja en företagsform och motivera valet utifrån finansiella och beskattningmässiga aspekter.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna planera företagets ekonomi.</p>	<p>Ekonomiplanering Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan bestämma vilka faktorer som påverkar företagets resultat och följa upp hur resultatet utvecklas • kan planera och följa upp penninganvändningen och penningkällorna • kan prissätta produkter eller tjänster lönsamt och beakta lönsamheten i den övriga företagsverksamheten.
<p>Kyrkvaktmästaren skall kunna planera företagets marknadsföring.</p>	<p>Planering av marknadsföring Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra upp en marknadsanalys och en marknadsföringsplan för företagets produkter och tjänster • kan bestämma marknadsföringens mål och kundgrupper • kan beakta produkternas och tjänsternas konkurrensfaktorer vid planeringen av marknadsföringen • känner till lagen om offentlig upphandling och iakttar den i marknadsföringen.

<p>Kyrkvaktmästaren känner till de allmänna principerna för upprättande av affärsavtal.</p>	<p>Upprättande av avtal Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan upprätta de nödvändiga avtalen i anslutning till affärsverksamheten tillsammans med experter.
<p>Kyrkvaktmästaren skall behärska de allmänna principerna för bokföring, beskattning och socialskydd.</p>	<p>Kännedom om bokföring, beskattning och socialskydd Examinanden</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan göra upp en plan för skötseln av bokföringen och utnyttja experthjälp i bokföringen • känner till frågorna i anslutning till beskattningsplaner och mervärdesskatter • känner till frågorna i anslutning till företagarens och personalens social- och arbetslöshetsskydd.

c) Sätten att påvisa yrkesskickligheten

Det fristående yrkesprovet genomförs som skriftliga framställningar och diskussioner så att det centrala bedömningsmaterialet utgörs av en skriftlig affärsverksamhetsplan. För den som avlägger examensdelen uppgörs på basis av denna preliminära företagsidé en personlig plan för fristående yrkesprov, där de preciserade dokumenten om fristående yrkesprov och deras omfattning samt de nödvändiga utvecklings- och utvärderings-samtalen och tidpunkterna för dessa fastställs. Minst en av dem som bedömer det fristående yrkesprovet skall vara expert på företagsverksamhet.

Om examinanden avlagt en yrkes- eller specialyrkesexamen för företagare eller en examensdel i en yrkes- eller specialyrkesexamen som omfattar företagsamhet eller företagsverksamhet beaktas i tillämpliga delar vid den personliga anpassningen av denna examensdel.

BILAGA

Beskrivning av yrket och dess värdegrund

Yrkets utveckling

Kyrkvaktmästaryrket har vuxit fram under en lång period av vår historia och formats enligt de utmaningar som kyrkvaktmästaren ställts inför i sitt arbete. Kyrkvaktmästarens arbete har utvecklats från en bisyssla som omfattade skötseln av kyrka och begravningsplats samt förvaltare av diakoniarbetets medel till ett professionellt serviceyrke som kräver kunskaper inom många områden. I takt med att uppgifterna inom församlingen ökat har också kyrkvaktmästarens uppgiftsområde gjort det.

Arbetsmiljö

Kyrkvaktmästarens fysiska arbetsmiljö är den lutherska eller ortodoxa kyrkan med sin verksamhet och sina lokaler. Kyrkvaktmästarens mest centrala arbete är en del av dessa kristna kyrkans verksamhet och gudstjänstliv. Kyrkvaktmästarens uppgift är att skapa de ramar som gör det möjligt för människor att samlas till andakt och möta det heliga. Kyrkvaktmästaren handhar också utvecklings- och reformuppgifter i anslutning till sitt arbete och sin arbetsgemenskap.

Beskrivning av yrkesskickligheten

Kyrkvaktmästaren arbetar enligt sin kyrkas traditioner vid gudstjänster och kyrkliga förrättningar. Den som arbetar som kyrkvaktmästare skall kunna iordningställa ramarna för gudstjänster och annan kyrklig verksamhet. I sitt arbete beaktar han sammanträdenas karaktär, tidpunkten under kyrkoåret och den därmed sammanhängande symboliken. Kyrkvaktmästaren svarar för att sammanträdena löper smidigt och upprätthåller ordningen. Skötseln av församlingens fastigheter och lokaler förutsätter tidsenlig kännedom om fastighetsunderhåll, teknik samt rengöringsmetoder och –redskap samt kunskap om deras användning. Underhållet av kulturhistoriskt värdefulla kyrkor samt vården av föremålen och textilierna i kyrkorna förutsätter specialiserad yrkesskicklighet. Kyrkvaktmästaren skall också kunna anordna servering och matservice i liten skala. Skötseln av begravningsplatser och åtgärder i anslutning till begravingar kräver praktiska kunskaper inom trädgårdsområdet, kyrkliga seder och bruk samt den lagstiftning som gäller för branschen. Kyrkvaktmästarens arbete är ett serviceyrke, som kräver interaktionsförmåga, förmåga att handleda och bedöma människor samt samarbetsförmåga.

Värdegrund

Kyrkvaktmästarens värdegrund är tron på treenigheten Fadern, Sonen och den heliga Anden, såsom den kommer till uttryck i Bibeln och kyrkornas traditioner. Den kristna människouppfattningen samt ansvaret för naturen och miljön bygger på dessa värden. Till kyrkvaktmästarens yrkesetik hör respekt för människan samt utveckling av den egna personligheten och yrkesskickligheten. Därtill omfattar den beaktande av en hållbar utveckling i arbetet och verksamheten.

Utbildningsstyrelsen har godkänt dessa examensgrunder med stöd av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De fristående examina är examina som särskilt planerats och utvecklats för att avläggas av den vuxna befolkningen.

Planeringen och genomförandet av de fristående examina baserar sig på ett nära samarbete mellan sakkunniga inom undervisning och arbetsliv.

Utbildningsstyrelsen/försäljning
Pb 380 (Hagnäsgatan 2)
00531 Helsingfors
tfn: (09) 774 774 50
fax (09) 774 774 75
E-post: myynti@oph.fi
Internet: www.oph.fi/svenska/bokhandel